



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 1. Aan de slag met datagedreven zorg in het onderwijs

*Fenne Verhoeven, Jobke Wentzel*  
*Hogeschool Windesheim, verpleegkunde*

Door de vergrijzing en toenemende zorgvraag riep de regering in het Integraal Zorgakkoord op tot datagedreven zorg: zorgverleners leren en verbeteren op basis van data uit technologieën zoals alarmen, sensoren en elektronische cliëntendossiers, waarbij Artificiële Intelligentie (AI) kan worden ingezet om beslissingen te ondersteunen of voorspellingen te doen. De Bachelor of Nursing 2030 anticipeert op deze ontwikkelingen en benadrukt het belang van data (Bouwes et al, 2023). Dit vraagt veel van het opleiden van hbo-verpleegkundigen. Uit een recente inventarisatie van 40 zorgopleidingen (Eliëns et al, 2024) blijkt dat nog geen enkele opleiding datagedreven zorg in het curriculum heeft geïntegreerd, ondanks de dringende noodzaak. Uit ons onderzoek (Wentzel et al, 2024) blijkt bovendien dat verpleegkundigen nog weinig enthousiasme tonen voor datagedreven zorg, mede door een gebrek aan kennis over de kansen en risico's ervan. Verpleegkundigen hebben vaardigheden nodig om data te begrijpen, te interpreteren, om te zetten in handelen, en hierover te communiceren naar zorgvragers (Vilans, 2023; Groeneveld et al, 2024).

Om een eerste stap te zetten richting bewustwording van datagedreven zorg bij verpleegkundigen (in opleiding), ontwikkelde Windesheim een gesprekstool in de vorm van een kaartenset en heeft deze toegepast in praktijk en onderwijs.

Tijdens deze workshop werk je met de kaartenset. Zo krijg je (1) inzicht in AI en datagedreven zorg en (2) kun je meedenken over het integreren van datagedreven zorg in het curriculum, waarmee de kaartenset bijdraagt aan toekomstbestendig zorgonderwijs.

#### Literatuur

- Bouwes, A., Broekman, H. Dobber, J. Eisenberg, I., Den Hartog, R. & Rutgers, A. (2023). *Opleidingsprofiel Bachelor of Nursing 2030*. Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde, oktober, 2023. Geraadpleegd 10 mei 2024, van: <https://www.loov-hbov.nl/wp-content/uploads/2023/11/2023-10-30-BN2030.pdf>
- Eliëns, A., Jeninga A., Woldendorp, H. (2024) Moet de noodklok geluid worden? Artificiële intelligentie in het verpleegkundig onderwijs. Aangeboden aan *TVZ: Verpleegkunde in praktijk en wetenschap*.
- Groeneveld S, Bin Noon G, den Ouden M, van Os-Medendorp H, van Gemert-Pijnen J, Verdaasdonk R, Morita P. The Cooperation Between Nurses and a New Digital Colleague “AI-Driven Lifestyle Monitoring” in Long-Term Care for Older Adults: Viewpoint *JMIR Nursing* 2024;7:e56474 Geraadpleegd 31 mei 2024, van: <https://nursing.jmir.org/2024/1/e56474>



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

- Vilans (2023). *Position paper: Datagedreven werken in zorg en welzijn. Waarom is het belangrijk en hoe komen we tot een versnelling?* Vilans. Geraadpleegd op 10 mei 2024, van <https://www.vilans.nl/kennis/paper-datagedreven-werken-in-de-zorg-en-ondersteuning>
- Wentzel, J., Verhoeven, F., Hettinga, M. & Uittenbroek, R. (2024). Data-driven long term healthcare: current practice and caregiver needs. In *Proceedings of Supporting Health By Technology 13th International Conference*, Groningen, The Netherlands, 30 & 31 May 2024.



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 2. Opleiden en evidence: wat kunnen we (ermee)?

*Malou Stoffels, Jettie Vreugdenhil*

*Amsterdam UMC, Team onderzoek naar onderwijs/ team onderwijs advies en innovatie*

We baseren onze opleidingspraktijk graag op wetenschappelijk bewijs. Maar in de praktijk weten onderzoekers en opleiders/docenten aan de andere kant elkaar vaak niet goed te vinden. En dat is zonde! Het doel van deze workshops is om deelnemers meer inzicht te geven in wat je wel én niet kan met onderwijskundig onderzoek, en hoe je je onderwijs of opleidingspraktijk 'evidence-informed' kan houden zonder zelf wetenschapper te zijn.

De moderatoren leiden de workshop in aan de hand van voorbeelden over wat onderzoek naar onderwijs is, en waarin het verschilt van bijvoorbeeld klinisch of biomedisch onderzoek. We frissen de kennis op met een korte quiz. In groepjes oefenen de deelnemers met het identificeren van vraagstukken uit de verschillende opleidingspraktijken, die ze op basis van literatuur en data nader zouden willen onderzoeken.

Vervolgens geven de moderatoren enkele voorbeelden van hoe evidence-informed handelen op een laagdrempelige manier in de onderwijsorganisatie ingebed kan worden. Ze delen tips en tricks en links naar nuttige websites en hulpmiddelen.

De deelnemers gaan daarna opnieuw in groepjes uiteen om met elkaar te bespreken welke werkwijzen passend zouden zijn in hun eigen organisatie, welke rol zij hierin kunnen spelen, en welke uitdagingen zij hierbij verwachten. We sluiten plenair af, waarin we take home messages formuleren over hoe we bevindingen mee terug kunnen nemen naar onze eigen opleidingspraktijk.

#### Literatuur

- Bishop-Clark, C., & Dietz-Uhler, B. (2012). Engaging in the Scholarship of Teaching and Learning: A Guide to the Process, and How to Develop a Project from Start to Finish (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003444497>

#### Internet

[Scholarship of Teaching and Learning \(SoTL\) VU Centre for Teaching & Learning - Vrije Universiteit Amsterdam](#)



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 3. Effectief leren klinisch redeneren met games

*Gilbert Koelewijn, Sjoukje Andriessen, Thijs van Houwelingen, Martijn Koops*  
*Hogeschool Utrecht, bachelor Verpleegkunde*

Klinisch-redeneervaardigheden zijn essentieel voor zorgverleners, en tegelijk lastig om aan te leren. Door ontwikkelingen als vergrijzing en multimorbiditeit wordt klinisch redeneren steeds complexer. In het verpleegkundig onderwijs schieten huidige lesmethoden hierin tekort. Gelukkig bieden *serious games* een innovatieve kans om te leren klinisch redeneren. Echter, het leren met games gaat niet vanzelf. Docenten dienen het leerproces van studenten hieromheen te faciliteren. En dat is precies waar wij in ons Comeniusproject mee aan de slag zijn gegaan. We ontwikkelden een passende didactiek om reflectie vóór, tijdens en na het spelen van de game te faciliteren. Het leerrendement ligt namelijk niet in de ervaring van de game spelen, maar vooral in het reflecteren op deze ervaring.

In deze workshop gaan we aan de slag met de game. We zullen delen wat we in ons Comeniusproject hebben ontwikkeld aan didactiek om reflectie te faciliteren rond het spelen van de game. We hebben deze didactiek ontwikkeld in co-creatie met studenten en Martijn Koops, auteur van 'Game didactiek: het hoe en waarom van spellen in de les'.

In het Comeniusproject willen we impact hebben op de klinisch-redeneervaardigheden van onze studenten, en ook een versnelling geven aan digitale onderwijsinnovaties in het algemeen. Wij verwachten dat de aanpak die we in dit Comeniusproject hanteren – 'digitale innovatie combineren met reflectietheorieën en game- didactiek' - kan dienen als blauwdruk voor andere toekomstige digitale onderwijsinnovaties in ons curriculum. Hiermee gaan we graag met de deelnemers aan de slag.

#### Literatuur

- Koelewijn, G., Hennis, M. P., Kort, H. S. M., Frenkel, J., & Van Houwelingen, T. (2024). Games to support teaching clinical reasoning in health professions education: a scoping review. *Medical Education Online*, 29(1). <https://doi.org/10.1080/10872981.2024.2316971>
- Koivisto, J. M., Multisilta, J., Niemi, H., Katajisto, J., & Eriksson, E. (2016). Learning by Playing: A cross-sectional descriptive study of nursing students' experiences of learning clinical reasoning. *Nurse Education Today*, 45, 22–28. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.06.009>
- Koivisto, J., Niemi, H., Multisilta, J., & Eriksson, E. (2015). Nursing students' experiential learning processes using an online 3D simulation game. *Education and Information Technologies*, 22(1), 383–398. <https://doi.org/10.1007/s10639-015-9453-x>
- Koops, M. C. (2017). *Game didactiek: het hoe en waarom van spellen in de les*. Amsterdam: Uitgeverij Didactica.



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

- Mcleod, S. (2023). Kolb's Learning Styles and Experiential Learning cycle. Simply Psychology. <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html#The-Experiential-Learning-Cycle>.



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 4. Formatief handelen vormgeven bij schriftelijke toetsproducten

*Esther Hospes, Marit Praagman*

*Hogeschool Inholland, Masteropleidingen Advanced Nursing Practice en Physician Assistant*

Formatief handelen, we horen en lezen er de laatste jaren veel over: een effectieve manier om het leren van studenten te stimuleren en studenten meer eigen regie te geven. Hoe geef je dit goed vorm in onderwijs dat leidt naar schriftelijke toetsproducten? Onze ervaring is dat dit in de praktijk best lastig blijkt en vraagt om een doordacht stappenplan.

Deze ervaring nemen we mee naar de workshop, waarin we graag samen met jullie actief aan de slag willen gaan met het ontwerpen van formatief handelen. We starten met kort stilstaan bij wat formatief handelen wel en niet is en uit welke stappen de formatieve cyclus bestaat. Vervolgens gaan we vooral actief aan de slag. In een groepje ga je op creatieve wijze één of meerdere formatieve momenten cyclisch ontwerpen. Het laatste deel van de workshop bestaat uit het uitwisselen van de verschillende ontwerpen en de opgedane inzichten.

We beogen dat je door deze workshop meer inzicht krijgt in hoe je formatief handelen effectief in kunt zetten (bij schriftelijke toetsproducten). En dat je de workshop verlaat met concrete formatieve strategieën die je direct kunt toepassen in jouw eigen praktijk.

Werken jouw studenten in de praktijk aan schriftelijke toetsproducten (zoals bijvoorbeeld een onderzoeksverslag of adviesrapport)? En zou je in het onderwijs graag (meer) gebruik willen maken van formatief handelen? Dan is deze workshop een goede start.

#### Literatuur

- Gulikers, J. & Baartman L. (2017). *Doelgericht professionaliseren: formatieve toetspraktijken met effect! Wat DOET de docent in de klas?* Universiteit Wageningen, Hogeschool Utrecht. [https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Inhoudelijke-eindrapport\\_NRO-PPO-405-15-722\\_DEF.pdf](https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/Inhoudelijke-eindrapport_NRO-PPO-405-15-722_DEF.pdf)
- Kneyber, R., Sluijsmans, D., Devid, V., & López, B. W. (2022). *Formatief handelen*. Culemborg: Phronese.
- Van der Steen, J., Van Schilt-Mol, T., Van der Vleuten, C., & Joosten-ten Brinke, D. (2022). Supporting Teachers in Improving Formative Decision-Making: Design Principles for Formative Assessment Plans. *Frontiers in Education*, 7. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.925352>



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 5. Time Out: klinisch redeneren in 3 stappen

*Paula Blokpoel, Donna Döpp  
Amsterdam UMC, Vakinhoudelijk en professionalisering*

Het Time-out-Praktijkmodel van ProActive Nursing voor Verpleegkundestudenten

Wil jij als docent of praktijkbegeleider de klinische vaardigheden van jouw studenten naar een hoger niveau tillen? Meld je dan aan voor onze workshop Klinisch Redeneren volgens het Time-out-Praktijkmodel! Dit praktijkgerichte model van ProActive Nursing is speciaal ontworpen om verpleegkundestudenten te ondersteunen in hun ontwikkeling, ongeacht de zorgsetting.

Een 'time-out' is een term die bij teamsporten wordt gebruikt voor het onderbreken van de wedstrijd ten behoeve van tactisch overleg. In de verpleegkundige beroepspraktijk wordt dikwijls hard gewerkt en is er vaak weinig tijd voor bedside onderwijs en leren in het algemeen. We gebruiken de term Time-out om aan te geven dat we juist voor onderwijs en leren de tijd even stil moeten zetten. Een time-out om na te denken over de patiënt kan heel leerzaam zijn.

#### **Wat maakt het Time-out-Praktijkmodel uniek voor studenten?**

- **Praktijkgericht leren:** Studenten leren antwoord te geven op de hoofdvraag: 'Hoe gaat het met de patiënt?' Het helpt de student om systematisch te observeren en te analyseren en met behulp van dit vraaggerichte model hun patiënt te bespreken, direct aan het bed en/of in scenario-onderwijs. Dit maakt de theorie direct relevant en toepasbaar.
- **Begeleiding en ontwikkeling:** Het model helpt docenten en praktijkbegeleiders om studenten gestructureerd te begeleiden en hun klinisch redeneren te monitoren en evalueren.
- **Ondersteuning in de praktijk:** Studenten leren om klinische beslissingen te nemen en deze effectief te onderbouwen, waardoor ze zelfverzekerder en competentere worden in hun rol als verpleegkundige.

#### **Wat kun je verwachten van de workshop?**

- Praktische handvatten bij het gebruik van het Time-out-Praktijkmodel in jouw onderwijs en begeleiding.
- Strategieën om studenten actief te betrekken bij hun eigen leerproces en klinisch redeneren te stimuleren.
- Inzichten in hoe je de voortgang van studenten kunt volgen en hun ontwikkeling kunt bevorderen.

Tijd om het model en de mogelijkheden uit te proberen. Voor de oefening(en) met het model is het fijn als je een eigen laptop meeneemt.



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

Deze workshop is ideaal voor docenten en praktijkbegeleiders die de leerervaring van verpleegkundestudenten willen verrijken en hun klinisch redeneren willen verbeteren. Mis deze kans niet om het Time-out-Praktijkmodel te integreren in jouw onderwijspraktijk!

### Literatuur

- Bakker M., ProActive Nursing: klinische problematiek inzichtelijk (2022, 3e druk), Boom





## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 6. Leerzorginnovator als lector en verpleegkundige

*Rosalie Devreese, Annelore Hoste*

*Hogeschool Vives campus Brugge (België), Gezondheidszorg, opleiding verpleegkunde*

Een leezorginnovatiecentrum (LZIC) is een afdeling in een zorgvoorziening waar LEREN en ZORG centraal staan door een intensieve samenwerking tussen een zorgvoorziening en een onderwijsinstelling. LZIC's zijn mede ontstaan doordat zowel zorginstellingen als onderwijsinstellingen de nood ervaren om op een andere manier samen te werken, zodat studenten beter voorbereid zijn op hun praktijk. De drie centrale thema's waar een leezorginnovator rond werkt zijn clinical credibility, evidence based practice en fit for practice. Het ultieme doel van een LZIC is om de kloof tussen theorie en praktijk, oftewel onderwijs en werkveld, te verkleinen. Het is erop gericht bij te dragen tot het opleiden van studenten, zodat ze klaar zijn om in het werkveld te stappen en theorie en praktijk te linken in functie van kwaliteit van zorg, de clinical credibility van de lector te verzekeren en tot de ondersteuning bij het werken vanuit evidentie op de werkvloer (EBN). Deze vorm van samenwerken tussen onderwijs en werkveld focust dus enerzijds op het verbeteren van de praktijkopleiding/stage van studenten en anderzijds het optimaliseren van kwaliteitsvolle patiëntenzorg.

Het starten van zo'n LZIC brengt voor een lector nieuwe inzichten teweeg om terug in de praktijk te staan, tendensen van gezondheidszorg op te vangen en terug shiftwerk te doen. Dit zorgt ervoor dat je studenten in de les en op stage vanuit een ander inzicht kunt begeleiden. Wij, Annelore Hoste en Rosalie Devreese (lectoren hogeschool Vives Brugge-master in de verpleeg- en vroedkunde) liepen elk drie jaar mee op een verpleegeenheid ('het leezorginnovatiecentrum') als leezorginnovatoren.

Via deze workshop krijgen deelnemers informatie over hoe zij de drie thema's als leezorginnovatoren ter harte hebben genomen met praktijkvoorbeelden. We bespreken hierin ons proces van trial and error. Daarna delen we de groep in drie om via een iteratief proces de verschillende uitdagingen van deze drie thema's op te lossen. Op deze manier hopen we deelnemers te inspireren om soortgelijke initiatieven op te starten in het brede luik van de gezondheidszorg.

#### Literatuur

- Claeys, M., Deplaecie, M., Vanderplancke, T., Delbaere, I., Myny, D., Beeckman, D., & Verhaeghe, S. (2015). The difference in learning culture and learning performance between a traditional clinical placement, a dedicated education unit and work-based learning. *Nurse Education Today*, e70-e77.
- Corstjens, F., & Grommers, J. (2012). *Leezorgcentrum*. Antwerpen - Apeldoorn: Garant.
- Corstjens, F., Grommers, J., & Oomsels, J. (2017). *Investeren in een leezorgcentrum*. Antwerpen - Apeldoorn: Garant.



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 7. Future Proof Nurses: simulerend naar de verpleegkundige van de toekomst

*Laura Vuijk, Petra Huizenga-de Jong  
NHL Stenden, Academie Gezondheid & Welzijn, opleiding Verpleegkunde, project Future Proof Nurses*

De gezondheidszorg komt steeds meer onder druk te staan door de vergrijzing, ontgroening en de krimp. Om de instroom van nieuwe en goed toegeruste verpleegkundigen te bevorderen wordt binnen de opleiding Verpleegkunde van NHL Stenden Hogeschool sinds 2021 (digitaal) simulatie-onderwijs ingezet in samenwerking met studenten, docenten, onderzoekers en het werkveld. Binnen het onderwijs wordt een enorme meerwaarde geconstateerd, doordat studenten beter worden voorbereid op stages, [onbeperkt] real-life situaties kunnen oefenen in een veilige setting en eerder in de opleiding ervaren wat het verpleegkundig beroep behelst. In deze workshop staan we stil bij wat deze manier van onderwijs betekent voor de rol van de docent en tot welke ontwikkelingen de samenwerking tussen docent, student, en praktijk heeft geleid. We nemen de deelnemers mee in hoe digitaal simulatieleren binnen het curriculum van de opleiding Verpleegkunde (en inmiddels ook andere opleidingen) van NHL Stenden wordt vormgegeven, we geven inzicht in wat digitaal simulatieonderwijs kan betekenen voor het opleiden van toekomstbestendige (zorg)professionals en hoe dit kan worden meegenomen naar de ontwikkelingen in eigen onderwijs of praktijk.

#### Internet

- [Future Proof Nurses: verpleegkundigen opleiden middels simulaties | Onderwijskennis](#)



## Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur

### 8. "Anatomie in actie", klinisch redeneren met digitale dissectie

*Anja van 't Schip*

*SOMT University of Physiotherapy and Rehabilitation Science, Bacheloropleiding fysiotherapie, Masteropleiding Manuele Therapie, Life Long Learning*

'Anatomie in actie', klinisch redeneren met digitale dissectie

Ervaar anatomie zoals nooit tevoren! Deze workshop laat docenten en studenten in het hoger gezondheidszorgonderwijs zien hoe digitale dissectie anatomie tot leven brengt en klinisch redeneren direct versterkt. Klassieke anatomiekennis vormt de basis van goed klinisch inzicht, maar kan saai of droog aanvoelen. Met digitale dissectie brengen we hier verandering in: anatomie wordt niet alleen tastbaar en inzichtelijk, maar ook leuk en direct toepasbaar op casussen uit de klinische praktijk.

Wat kun je verwachten?

Deelnemers gaan aan de slag met uitdagende, realistische casussen waarbij ze anatomische problemen oplossen en verbanden leggen. Door 3D-visualisaties en digitale dissectie duiken ze het menselijk lichaam in om complexe structuren écht te begrijpen. Teams werken samen aan interactieve casussen, nemen deel aan quizzen en leren klinisch redeneren in een dynamische omgeving die volop ruimte biedt voor praktijkgericht leren en ontdekken.

Waarom deze workshop?

Digitale dissectie sluit perfect aan bij de vraag in het HGZO-onderwijs naar moderne, interactieve leermiddelen. Deze workshop biedt docenten een frisse manier om anatomie en klinisch redeneren boeiend en toegankelijk te maken voor studenten. Het geeft hen tools om met digitale innovatie studenten te activeren en hun lessen nog relevanter en aantrekkelijker te maken.

Literatuur

- Abed MH, Vasghi-Gharamaleki B, Ghazavi MT, Nikjooy A. Hip Hip dysfunction-related urinary incontinence and total hip arthroplasty with the direct lateral approach. *Lower Urinary Tract Symptoms*. 2022;1–5
- Gane EM et al. Prevalence, incidence, and risk factors for shoulder and neck dysfunction after neck dissection: A systematic review. *The Journal of Cancer Surgery* 2016: 1-20
- Sizer PS et al Differential Diagnosis and Management of Spinal Nerve Root-related Pain. *Pain Practice, Volume 2, Number 2, 2002 98–121*
- Ha A, Motamedi, D, Sweetwood K. Case Report: Subspine Impingement of the Hip Secondary to Ossified Rectus Femoris Avulsion Injury. *Radiology case reports* 19(2024): 4474-4477



Workshopronde 3 - donderdag 20 maart – 16.00 – 17.30 uur